GENERALINĖS ADVOKATĖS ELEANOR SHARPSTON IŠVADA, pateikta 2011 m. birželio 9 d.[1]

1. Telefaksu pateikęs ieškinį dėl Vidaus rinkos derinimo tarnybos (VRDT) sprendimo panaikinimo nepasibaigus nustatytam ieškinio pareiškimo terminui, bendrovės *Bell & Ross BV* (toliau – apeliantė) advokatas Europos Sąjungos Bendrojo Teismo kanceliarijai (toliau – Teismo kanceliarija) nusiuntė septynis to paties ieškinio egzempliorius. Šiuos egzempliorius Teismo kanceliarija gavo pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui, tačiau per numatytą dešimties dienų nuo kopijos pateikimo terminą originalui pateikti.

2. Teismo kanceliarija, negalėdama nustatyti, kuris iš šių septynių egzempliorių yra originalas, paprašė minėtą advokatą jai pateikti ieškinio originalą. Advokatas nusiuntė jo turėtą egzempliorių, kurį Teismo kanceliarija gavo pasibaigus minėtam dešimties dienų terminui. Patikrinusi parašą drėgna kempine, Teismo kanceliarija padarė išvadą, kad tai – ieškinio originalas, o kiti egzemplioriai – kopijos.

3. Tada Bendrasis Teismas, nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje, motyvuota nutartimi pripažino ieškinį akivaizdžiai nepriimtinu, nes ieškinio originalas buvo pateiktas pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui.

4. Šiuo apeliaciniu skundu ginčijamas šis sprendimas[2], kiek jis susijęs, be kita ko, su pašalinamo trūkumo, atleistinos klaidos ar aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, sąvokomis, Bendrojo Teismo priimto sprendimo proporcingumu ir teisėtų lūkesčių apsauga.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutas

5. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (toliau – statutas) 21 straipsnio antroje pastraipoje, be kita ko, numatyta, kad,

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — 2010 m. birželio 18 d. Nutartis *Bell & Ross prieš VRDT* (T-51/10, toliau – skundžiama nutartis).

jei reikia, prie pareiškimo pridedamas aktas, kurį prašoma paskelbti negaliojančiu. Jei prie ieškinio šis dokumentas nėra pridėtas, „Teismo kancleris paprašo suinteresuotos šalies pateikti j[į] per protingą terminą, tačiau tokiu atveju šaliai t[ą] dokument[ą] pateikus nustatytam terminui jau pasibaigus, jos teisės iškelti bylą nenustoja galiojusios“.

<…>“

Bendrojo Teismo procedūros reglamentas

6. Bendrojo Teismo procedūros reglamento (toliau – Procedūros reglamentas) 43 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekvieno procesinio dokumento originalą turi pasirašyti šalies atstovas arba advokatas.

Kartu su originalu ir visais jame minimais priedais pateikiamos penkios kopijos Bendrajam Teismui ir dar po vieną kopiją – visoms kitoms bylos šalims. Kopijų tikrumą patvirtina jas pateikianti šalis.

<…>

6. <…> nustatytų procesinių terminų atžvilgiu pateikimo diena laikoma ta diena, kurią pasirašyto procesinio dokumento originalo kopija <…> gaunama Teismo kanceliarijoje telefaksu arba kita Bendrojo Teismo turima technine ryšio priemone, jeigu ne vėliau kaip per dešimt dienų po to Teismo kanceliarijai pateikiamas pasirašytas procesinio dokumento originalas kartu su priedais ir kopijomis, nurodytais 1 dalies antroje pastraipoje. 102 straipsnio 2 dalis[3] netaikoma šio dešimties dienų termino atžvilgiu.

7. Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalyje numatyta:

„Jei ieškinys neatitinka šio straipsnio 3–5 dalių reikalavimų[4], Teismo kancleris nustato protingą terminą, per kurį ieškovas turi šiuos reikalavimus įvykdyti, pašalindamas paties ieškinio trūkumus arba pateikdamas pirmiau nurodytus dokumentus. Jei ieškovas iki nustatyto termino nepašalina ieškinio trūkumų arba nepateikia reikalingų dokumentų, Bendrasis Teismas nusprendžia, ar dėl šių sąlygų nevykdymo ieškinys yra nepriimtinas dėl to, kad netenkina nustatytų reikalavimų ieškiniams.“

3 — Pagal kurią nustatyti procesiniai terminai dėl nuotolių pratęsiami dešimt dienų, ir tas laikotarpis visiems vienodas.

4 — Šiose dalyse atitinkamai nurodytas pažymos, įrodančios, kad advokatas turi teisę verstis advokato praktika (3 dalis) pateikimas, dokumentų, nurodytų statuto 21 straipsnio antroje pastraipoje (4 dalis), pateikimas ir jei ieškovas yra privatinės teisės reglamentuojamas juridinis asmuo, jo teisinio egzistavimo įrodymas bei advokatui išduoto įgaliojimo teisėtumo įrodymas (5 dalis).

8. Procedūros reglamento 111 straipsnyje numatyta:

„Jeigu Bendrasis Teismas akivaizdžiai neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinį arba jeigu ieškinys yra akivaizdžiai nepriimtinas arba akivaizdžiai neturi jokio teisinio pagrindo, išklausęs generalinį advokatą, Bendrasis Teismas gali motyvuota nutartimi ir nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje priimti sprendimą dėl šio ieškinio.“

Nurodymai Bendrojo Teismo kancleriui

9. Nurodymai Bendrojo Teismo kancleriui (toliau – Nurodymai Teismo kancleriui) nustatyti remiantis Procedūros reglamento 23 straipsniu. Pagal jų 7 straipsnio nuostatas:

„1. Teismo kancleris užtikrina, kad bylos medžiagą sudarantys dokumentai atitiktų Teisingumo Teismo statuto, Procedūros reglamento ir Praktinių nurodymų šalims nuostatas bei šiuos nurodymus.

Prireikus jis nustato terminą, per kurį šalys gali pašalinti pateiktų dokumentų formalius trūkumus.

Nesilaikant Praktinių nurodymų šalims 55 ir 56 punktuose nurodytų Procedūros reglamento nuostatų pareiškimo įteikimas atidedamas.

Nesilaikant Praktinių nurodymų šalims 57 ir 59 punktų nuostatų pareiškimo įteikimas, atsižvelgiant į atvejį, atidedamas arba gali būti atidėtas.

<…>

3. Nepažeisdamas Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalies nuostatų dėl dokumentų pateikimo telefaksu ar kita technine ryšio priemone, Teismo kancleris priima tik tuos dokumentus, kuriuose yra šalies advokato arba atstovo parašo originalas.

<…>“

Praktiniai nurodymai šalims

10. Bendrojo Teismo praktiniai nurodymai šalims (toliau – Praktiniai nurodymai) nustatyti remiantis Procedūros reglamento 150 straipsniu. Jų B skirsnyje „Pareiškimų pateikimas“, be kita ko, numatyta:

„<…>

7. Pareiškimo pabaigoje turi būti šalies advokato ar atstovo parašo originalas. Jeigu yra keli atstovai, pakanka, kad pasirašytų vienas iš jų.

<…>

9. Kiekvienos bet kurio procesinio dokumento kopijos, kurią šalys privalo pateikti pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą, tikrumą turi patvirtinti atitinkamos šalies advokatas arba atstovas ir ant jos pasirašyti.“

11. F skirsnio „Pareiškimų trūkumų pašalinimo atvejai“ 55–59 punktuose nustatyti reikalavimai, kurių laikantis gali būti pašalinti ieškinių trūkumai.

12. Pagal 55 punktą, jei ieškinys neatitinka toliau išvardytų reikalavimų, jis atsakovui neįteikiamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

„a) advokato pažyma (Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalis);

b) privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens teisinio egzistavimo įrodymu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies a punktas);

c) įgaliojimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas);

d) įrodymu, kad ieškovo advokato įgaliojimus jam tinkamai suteikė asmuo, kuris turi teisę tai daryti (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas);

e) ginčijamo akto (ieškinio dėl panaikinimo atveju) <…> pateikimu (statuto 21 straipsnio antroji pastraipa; Procedūros reglamento 44 straipsnio 4 dalis)“.

13. 56 punkte nustatyta:

„Intelektinės nuosavybės bylose, kuriose ginčijamas VRDT apeliacinės tarybos sprendimas, ieškinys, kuris neatitinka toliau išvardytų Procedūros reglamento 132 straipsnio reikalavimų, neįteikiamas kitai ar kitoms šalims ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

a) procedūros Apeliacinėje taryboje šalių pavardėmis ar pavadinimais ir adresu, kurį jos nurodė pranešimams, vykstant šiai procedūrai, siųsti (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa);

b) data, kada buvo pranešta apie Apeliacinės tarybos sprendimą (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa);

c) pridedamu ginčijamu sprendimu (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa).“

14. 57 punkte, be kita ko, nustatyta:

„Jeigu ieškinys neatitinka toliau išvardytų formos reikalavimų, jo įteikimas atidedamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

<…>

b) advokato ar atstovo parašo originalu ieškinio pabaigoje (Praktinių nurodymų 7 punktas);

<…>

o) patvirtintų tikrų ieškinio kopijų pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antroji pastraipa; Praktinių nurodymų 9 punktas).“

15. 58 punkte numatyta, kad jeigu ieškinys neatitinka formos reikalavimų, susijusių su adresu dokumentams įteikti, kiekvieno papildomo advokato pažyma, ieškinio pagrindinių argumentų santrauka bei pridedamų dokumentų vertimu į proceso kalbą, ieškinys įteikiamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus.

16. Galiausiai 59 punkte numatytas principas arba galimybė, atsižvelgiant į aplinkybes, pašalinti trūkumus, kai ieškinio puslapių skaičius viršija Praktiniuose nurodymuose nustatytą maksimalų skaičių, taip pat įteikimo atidėjimas tokiu atveju.

Bylos aplinkybės

17. Apeliantė pateikė ieškinį dėl VRDT sprendimo [5], kuris telefaksu Bendrojo Teismo kanceliarijoje gautas 2010 m. sausio 22 d. Kadangi apie šį sprendimą apeliantei buvo pranešta 2009 m. lapkričio 13 d., laikantis Procedūros reglamente numatytų proceso terminų skaičiavimo taisyklių ieškinio pareiškimo terminas baigėsi 2010 m. sausio 25 dieną.

18. Vėliau apeliantės advokatas Teismo kanceliarijai nusiuntė septynis ieškinio ir

5 — 2009 m. spalio 27 d. Trečiosios apeliacinės tarybos sprendimas byloje R 1267/2008-3, *Bell & Ross BV prieš Klockgrossisten i Norden AB* (toliau – priimtas sprendimas).

jo priedų egzempliorius, taip pat pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 3–5 dalis reikalaujamus dokumentus kartu su laišku, kuriame pažymima, kad siuntoje yra ieškinio originalas ir jo priedai bei septynios patvirtintos šių dokumentų kopijos [6]. Siunta Teismo kanceliarijoje gauta 2010 m. vasario 1 d., t. y. dešimtą dieną po perdavimo telefaksu.

19. 2010 m. vasario 2 d. Teismo kanceliarija paprašė advokato jai pateikti pasirašytą ieškinio originalą, kurio, atrodo, nebuvo siuntoje.

20. 2010 m. vasario 3 d. laišku advokatas Teismo kanceliarijai nusiuntė vienintelį jo byloje buvusį ieškinio egzempliorių ir paaiškino:

„Kadangi esu įsitikinęs, kad anksčiau Jums išsiunčiau dokumento originalą su kopijų rinkiniu, negaliu pasakyti, ar pridedamas dokumentas yra originalas. Mano manymu, tai kopija, kurią palikome byloje. Prašau Jūsų jį ištirti ir lauksiu Jūsų pastabų."

6 — Panašu, kad nė vienoje iš septynių kopijų nebuvo atitikties originalui patvirtinimo, nes advokatas manė, kad, nepaisant Praktinių nurodymų 9 punkto, pakanka žymos dėl jų tikrumo lydraštyje. Tai, kad nagrinėjamų kopijų tikrumas nebuvo patvirtintas šiuo požiūriu, nurodyta skundžiamoje nutartyje, tačiau tai nėra nepriimtinumo pripažinimo pagrindas. Bet kuriuo atveju panašu, kad tai susiję su trūkumu, kuris galėjo būti pašalintas pagal Praktinių nurodymų 57 punkto o papunktį.

21. 2010 m. vasario 5 d. Teismo kanceliarija advokatui nurodė, kad ji padarė išvadą, jog šis dokumentas yra originalas: perbraukus drėgna kempine per parašą, rašalas (juodas) šiek tiek išsiliejo.

22. Taigi Teismo kanceliarija įregistravo ieškinį 2010 m. vasario 5 d., t. y. pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui ir dešimties dienų terminui, numatytam Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje.

23. 2010 m. vasario 12 d. laiške Teismo kanceliarijai apeliantės advokatas pasirėmė atleistina klaida, siekdamas pateisinti pasirašyto ieškinio originalo pateikimą pasibaigus minėtam dešimties dienų terminui.

24. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, ieškinys nebuvo įteiktas VRDT.

Skundžiama nutartis

25. Skundžiama nutartimi Bendrasis Teismas, manydamas, kad bylos medžiagoje yra užtektinai informacijos, ir pagal Procedūros reglamento 111 straipsnį nusprendęs priimti sprendimą nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje, atmetė ieškinį kaip akivaizdžiai nepriimtiną.

26. Bendrasis Teismas priminė, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką [7] ieškinio pareiškimo terminas yra viešosios tvarkos klausimas, nustatytas siekiant užtikrinti teisinių situacijų aiškumą ir tikrumą bei siekiant išvengti bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą, ir Europos Sąjungos teismas turi savo iniciatyva nustatyti, ar jo buvo laikytasi [8]. Tada Bendrasis Teismas konstatavo, kad ieškinys kanceliarijoje telefaksu buvo gautas 2010 m. sausio 22 d., nepasibaigus ieškinio pareiškimo terminui, ir kad atsižvelgiant į Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje numatytą dešimties dienų terminą originalas turėjo būti gautas iki 2010 m. vasario 1 dienos. Tačiau kadangi aptariamas originalas buvo gautas tik 2010 m. vasario 5 d., ieškinys pateiktas pavėluotai [9].

27. Paskui Bendrasis Teismas išnagrinėjo 2010 m. vasario 12 d. laiške nurodytus argumentus, kuriais teigiama, kad egzistavo atleistina klaida: paslaugos teikėjas, kuris darė ieškinio kopijas, supainiojo originalą su viena iš kopijų; advokatas paprastai pasirašydavo juodu rašalu; dėl kopijų kokybės buvo sudėtinga atskirti originalą nuo kopijų; patikrinimo drėgna kempine paprastai nėra reikalaujama iš ieškovo, ir galimybės pašalinti trūkumus pagal Praktinių nurodymų 57 punkto o papunktį egzistavimas gali sumažinti ieškovų atidumą, kiek tai susiję su būtinybe atskirti originalą nuo kopijų.

28. Bendrasis Teismas nusprendė, kad nė vienas iš šių argumentų neleidžia daryti išvados dėl atleistinos klaidos. Pagal teismo praktiką [10], kalbant apie ieškinio pareiškimo terminą, atleistinos klaidos sąvoka turi būti aiškinama siaurai ir apima tik ypatingas aplinkybes, kuriomis atitinkama institucija elgėsi taip, kad vien jos veiksmai arba daugiausia šie veiksmai galėjo sukelti teisės subjekto, kuris elgėsi sąžiningai ir parodė tokį rūpestingumą, kokio reikalaujama iš įprastai informuoto subjekto, pagrįstą susipainiojimą. Tačiau nagrinėjamu atveju apeliantė pati pripažino, kad rengiant bylą buvo suklysta dėl jos kaltės, ir nebuvo nustatytas nei ypatingų aplinkybių egzistavimas, nei reikalaujamo rūpestingumo vykdymas. Sunkumą atskiriant apeliantės pasirašytą ieškinio originalą nuo jo kopijų buvo galima įveikti [11].

29. Be to, pasirašyto originalo nepateikimas per nustatytą terminą nenurodytas tarp ieškinių trūkumų pašalinimo atvejų, numatytų

7 — 1997 m. sausio 23 d. Sprendimas *Coen* (C-246/95, Rink. p. I-403, 21 punktas) ir 1997 m. rugsėjo 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Mutual Aid Administration Services prieš Komisiją* (T-121/96 ir T-151/96, Rink. p. II-1355, 38 ir 39 punktai).

8 — Skundžiamos nutarties 12 punktas.

9 — Skundžiamos nutarties 17 punktas.

10 — 1991 m. gegužės 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Bayer prieš Komisiją* (T-12/90, Rink. p. II-219, 29 punktas) ir 2006 m. gruodžio 11 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *MMT prieš Komisiją* (T-392/05, 36 punktas ir nurodyta teismo praktika).

11 — Skundžiamos nutarties 19–27 punktai.

Praktinių nurodymų 55–59 punktuose[12]. 57 punkto o papunktyje numatyta galimybė pašalinti trūkumus negali sumažinti ieškovų, kurie privalo atskirti originalą nuo kopijų, atidumo.

Apeliacinio skundo reikalavimai ir pagrindai

30. Apeliantė Teisingumo Teismo prašo panaikinti skundžiamą nutartį, pripažinti, kad ieškinys dėl panaikinimo yra priimtinas, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis ją išnagrinėtų iš esmės, ir priteisti iš VRDT bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidas.

31. Ji nurodo šešis pagrindus, susijusius atitinkamai su Procedūros reglamento 111 straipsnio pažeidimu, to paties reglamento 43 straipsnio pažeidimu, Praktinių nurodymų 57 punkto b papunkčio pažeidimu, Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalies nesilaikymu, su tuo, kad nepripažintas atleistinos klaidos egzistavimas, aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, egzistavimas, bei su proporcingumo ir teisinių lūkesčių principų pažeidimu.

32. VRDT prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

12 — Skundžiamos nutarties 28 punktas.

Analizė

Pirminės pastabos

33. Man manymu, pirmiausia svarbu tinkamai nustatyti esmines aplinkybes, kuriomis išsiskiria ši byla.

34. Pirma, neginčijama, kad buvo suklysta, todėl egzempliorius, kuris buvo gautas Teismo kanceliarijoje 2010 m. vasario 5 d., buvo egzempliorius su originaliu advokato parašu, o egzemplioriai, kurie buvo gauti 2010 m. vasario 1 d., buvo jo tikslios kopijos. Taip pat neginčijama, kad vasario 5 d. gautas dokumentas buvo sausio 22 d. telefaksu gautos kopijos originalas. Be to, aišku, kad terminas ieškiniui pareikšti baigėsi 2010 m. sausio 25 d. (taigi jo buvo laikytasi kalbant apie ieškinio pateikimą telefaksu sausio 22 d.) ir kad dešimties dienų po pateikimo telefaksu terminas ieškinio originalui pateikti pasibaigė 2010 m. vasario 1 dieną.

35. Antra, man atrodo, svarbu pažymėti, kad dėl visiškai aiškių priežasčių pačiame Bendrajam Teismui pateiktame ieškinyje nebuvo jokių argumentų, susijusių su minėto suklydimo priežastimis, galimu pavėluoto ieškinio pateikimo pateisinimu arba galimybėmis

pašalinti trūkumus. Kadangi ieškinys nebuvo įteiktas VRDT ir posėdis nebuvo paskirtas, šalys neturėjo galimybės išdėstyti pozicijos dėl šių klausimų tiesiogiai Bendrajam Teismui [13]. Taigi Bendrasis Teismas skundžiamoje nutartyje išdėstė sprendimą, kurį priėmė remdamasis pasikeitimu informacija telefonu ir raštu tarp advokato ir Teismo kanceliarijos, taip pat remdamasis tuo, kad pastaroji nustatė advokato parašo originalą.

36. Be to, reikia priminti Sąjungos teisės principus, kurie atrodo svarbiausi vertinant šį apeliacinį skundą: teisinio saugumo principas, pagal kurį ieškinio pareiškimo terminai yra viešosios tvarkos klausimas ir dėl jų šalys ar teismas neturi diskrecijos; teisė į veiksmingą teisinę gynybą teisme laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje nustatytų reikalavimų; proporcingumo principas, pagal kurį reikalaujama, kad Sąjungos teisės nuostata nustatytos priemonės būtų tinkamos užsibrėžtam tikslui įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti, bei teisėtų lūkesčių apsaugos principas, kuris taikomas kiekvienam asmeniui, kurio padėtis tokia, kad leidžia manyti, jog Sąjungos institucija sukėlė jam teisėtų lūkesčių, grindžiamų tos institucijos suteiktomis tiksliomis garantijomis.

37. Atsižvelgiant į šiuos principus ir nagrinėjamas aplinkybes, man atrodo, kad apeliacinio skundo trečiajam ir šeštajam pagrindui turi būti skiriamas ypatingas dėmesys. Šiuos pagrindus nagrinėsiu pirmiausia. Kiti pagrindai gali būti glaustai išnagrinėti vėliau.

Trečiasis pagrindas: Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalies ir Praktinių nurodymų 57 punkto b papunkčio nesilaikymas

38. Apeliantė teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nesuteikė galimybės pašalinti ieškinio trūkumus pagal Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalį (pagal kurią prireikus Teismo kancleris nustato terminą, per kurį šalys gali pašalinti pateiktų dokumentų formalius trūkumus) ir pagal Praktinių nurodymų 57 punkto b papunktį (kuriame numatyta, kad jeigu ieškinys neatitinka formos reikalavimo, pagal kurį reikalaujama advokato ar atstovo parašo originalo

13 — Pažymėtina, kad jei skundžiama nutartis būtų buvusi priimta remiantis Procedūros reglamento 113 punktu, o ne 111 punktu, būtų reikėję iškląusyti šalis. Iš tiesų, aptariamame 113 straipsnyje numatyta, kad „Bendrasis Teismas savo iniciatyva bet kuriuo metu gali, *išklausęs šalis*, nuspręsti, ar viešosios tvarkos požiūriu nėra draudimo tęsti bylos nagrinėjimą <...>“ (paryškinta mano). Tačiau kadangi akivaizdus nepriimtinumas dėl pavėluoto ieškinio pateikimo viešosios tvarkos požiūriu yra draudimas tęsti bylos nagrinėjimą, nėra paprasta atskirti atitinkamai Procedūros reglamento 111 straipsnio ir 113 straipsnio taikymo sritis, taip pat dėl to nustatyti Bendrajam Teismui tenkančios pareigos tokiomis kaip nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis bent jau raštu išklausyti šalis apimtį (žr., be kita ko, 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Regione Siciliana prieš Komisiją* (C-547/04 P, Rink. p. I-845, 37 punktas)).

ieškinio pabaigoje, nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus).

39. Pirmiausia, negaliu pritarti VRDT pateiktam prieštaravimui, susijusiam su šio pagrindo priimtinumu. Iš tiesų, VRDT pabrėžia, kad Bendrajame Teisme apeliantė nesirėmė Praktinių nurodymų 57 punkto b papunkčiu.

40. Tiesa, kad iš principo pagrindas, susijęs su pagrindine byla, kuris nebuvo pateiktas Bendrajame Teisme, negali būti pirmą kartą pateiktas Teisingumo Teisme [14]. Tačiau man atrodo, kad nagrinėjamu atveju apeliacinio skundo pagrindų priimtinumas negali būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar jie tokie patys kaip pirmojoje instancijoje pateikti pagrindai. Iš tiesų, apeliantė neturėjo jokios galimybės per procesą Bendrajame Teisme pateikti kokį nors pagrindą, susijusį su nagrinėjama nuostata. Pačiame ieškinyje negalėjo būti jokių samprotavimų, susijusių su ieškinio pateikimo sąlygomis, nes šios sąlygos dėl akivaizdžių priežasčių negalėjo būti numatytos jį rengiant. Kalbant apie tarp apeliantės advokato ir Teismo kanceliarijos vykusį pasikeitimą informacija, net ir raštu, pažymėtina, kad tai bet kuriuo atveju nebuvo dokumentai, kuriais apeliantė galėjo pateikti pagrindą, kuris būtų galėjęs būti priimtas nagrinėjant jos ieškinį.

14 — Žr., be kita ko, 2010 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Švedija ir kt. prieš API ir Komisiją* (C-514/07 P, C-528/07 P ir C-532/07 P, Rink. p. I-8533, 126 punktas ir nurodyta teismo praktika).

41. Dėl esmės manau, kad apeliantės pateikti argumentai iškalbingi, o VRDT pateikti prieštaravimai manęs neįtikina.

42. Nors pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalį tik reikalavimų, išvardytų to paties straipsnio 3–5 dalyse, nesilaikymas iš tiesų nurodytas kaip galintis leisti pašalinti trūkumus per protingą terminą, kurį nustato Teismo kancleris, priešingai, nei teigia VRDT, šioje nuostatoje tiesiogiai nėra išvardyti visi atvejai.

43. Šiuo klausimu Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jis užtikrina, jog bylos medžiagą sudarantys dokumentai atitiktų „statuto, Procedūros reglamento ir Praktinių nurodymų šalims nuostatas bei šiuos nurodymus“, ir kad prireikus „jis nustato terminą, per kurį šalys gali pašalinti pateiktų dokumentų formalius trūkumus“. Remdamasi tuo darau išvadą, kad nurodyti formalūs trūkumai apima visus keturių minėtų dokumentų nuostatose numatytus trūkumus.

44. Žinoma, advokato parašo originalo nebuvimas ieškinio pabaigoje nėra tik formalus trūkumas (kaip būtų kito nei reikalaujamo pagal Praktinių nurodymų 8 punkto a papunktį A4 popieriaus formato panaudojimo atveju), nes jis susijęs su nustatymu, ar dokumento šaltinis yra teisėtas, vadinasi, su pačiu

jo turiniu. Tačiau parašas yra tik vienas iš įrodymų, leidžiančių tokį nustatymą, visumos. Šie įrodymai taip pat apima apeliantės, kuri yra juridinis asmuo, teisinio egzistavimo įrodymą, advokatui išduotą įgaliojimą, šio įgaliojimo teisėtumo įrodymą ir pažymą, įrodančią, kad advokatas turi teisę verstis advokato praktika. Nesant vieno iš šių įrodymų, neįmanoma patikrinti teisėto dokumento šaltinio, vadinasi, ir jo nepriimtinumo. Kadangi aišku, kad vieno iš šių kitų dokumentų nebuvimas yra pašalinamas formalus trūkumas, darau išvadą, kad taip pat yra advokato parašo originalo atveju.

45. Pagal Praktinių nurodymų 57 punkto b papunktį, jeigu ieškinys neatitinka formos reikalavimo dėl advokato parašo originalo ieškinio pabaigoje, „jo įteikimas atidedamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus“.

46. Man atrodo, kad Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalies nuostatose kartu su Praktinių nurodymų 57 punkto b papunkčio nuostatomis aiškiai numatytas protingo termino pašalinti ieškinio trūkumus nustatymas, kai jo pabaigoje nėra advokato parašo originalo.

47. Tačiau VRDT prieštarauja, kad Nurodymuose Teismo kancleriui negali būti numatyta papildomų galimybių pašalinti trūkumus pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui, kurių nenumatyta statute arba Procedūros reglamente.

48. Pirmiausia šis argumentas reiškia, kad daromas skirtumas tarp trūkumų pašalinimo pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui (kuris gali būti numatytas tik statute ir Procedūros reglamente ir kuris numatytas statuto 21 straipsnio antroje pastraipoje ir Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalyje išvardytais atvejais) ir trūkumų pašalinimo prieš pasibaigiant ieškinio pareiškimo terminui (kuris gali būti numatytas Bendrojo Teismo parengtuose nurodymuose).

49. Tačiau, pirmiausia, nemanau, kad, remiantis statuto 21 straipsnio antroje pastraipoje esančiu paaiškinimu „tačiau tokiu atveju šaliai tuos dokumentus pateikus nustatytam terminui jau pasibaigus, jos teisės iškelti bylą nenustoja galiojusios“, galima teigti, kad tokio paaiškinimo nebuvimas kitose nuostatose, susijusiose su trūkumų pašalinimo atvejais, būtinai reiškia, kad kiti trūkumų pašalinimo atvejai *negalimi* pasibaigus minėtam terminui.

50. Be to, pažymėtina, kad nei Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalyje, nei Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 1 dalyje, nei Praktinių nurodymų 57 punkte aiškiai ar

netiesiogiai nenurodyta, kad trūkumų pašalinimas galimas arba negalimas pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui. Trijų nuostatų formuluotės labai panašios ir kiekvienoje iš jų numatyta, kad Teismo kancleris nustato terminą (protingą) pašalinti dokumento, turinčio formalių trūkumų, trūkumus. Taigi, jeigu Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalyje numatytais atvejais trūkumai gali būti pašalinti pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui, nėra jokios priežasties teigti, kad taip pat nėra kitose dviejose nuostatose išvardytais atvejais [15].

51. Be to, man atrodo, kad kiekvieną procesinėje nuostatoje numatytą galimybę pašalinti ieškinio trūkumus būtinai turi būti įmanoma įgyvendinti pasibaigus ieškinio pareiškimo terminui. Iš tiesų, kol ieškinio pareiškimo terminas nėra pasibaigęs [16], ieškovas visada gali papildyti ieškinį savo iniciatyva arba po Teismo kanceliarijos pranešimo, kuriuo jis informuojamas apie formalų trūkumą, ir nėra reikalinga aiški tokius veiksmus leidžianti nuostata. Kadangi aiški nuostata nėra reikalinga, kad būtų leista pašalinti trūkumus *prieš* ieškinio pareiškimo termino pabaigą, tokios nuostatos egzistavimas leidžia daryti išvadą, jog pagal ją leidžiama pašalinti trūkumus *pasibaigus* minėtam terminui. Dėl šios aplinkybės būtini Teismo kanceliarijos veiksmai ir protingo termino nustatymas [17].

52. Tačiau VRDT taip pat teigia, kad joks Procedūros reglamente nenumatytas trūkumų pašalinimo atvejis negali būti įtvirtintas Praktiniuose nurodymuose.

53. Žinoma, Praktiniai nurodymai yra mažesnės galios taisyklės, palyginti su Procedūros reglamentu, kuris yra jų teisinis pagrindas. Vis dėlto šie du aktai taikomi kartu, todėl turi būti, kiek įmanoma, aiškinami vienodai. Nagrinėjamu atveju Procedūros reglamente nėra nuostatos, kuria remiantis galima būtų teigti, kad tik reglamente numatytais atvejais trūkumai gali būti pašalinti (ar pašalinti pasibaigus terminui ieškiniui pareikšti). Todėl

15 — Jei remiantis statuto 21 straipsnio antros pastraipos formuluote („tačiau tokiu atveju šaliai tuos dokumentus pateikus nustatytam terminui jau pasibaigus, jos teisės iškelti bylą nenustoja galiojusios“) reikėtų *a contrario* daryti išvadą, kad kiekvienas trūkumų pašalinimas, kai toks paaiškinimas nenumatytas, turi būti atliktas prieš pasibaigiant ieškinio pareiškimo terminui (nematau jokių tokios išvados priežasčių), VRDT argumentas būtų prieštaringas, nes paaiškinimo taip pat nėra ir Procedūros reglamento 44 straipsnio 6 dalyje.

16 — Ir kol ieškinys nebuvo įteiktas kitai šaliai. Tačiau pagal Nurodymus teismo kancleriui ieškinys, turintis formos trūkumų, neturi būti įteiktas.

17 — Akivaizdu, kad Teismo kancleris, kiekvienu atveju priimdamas sprendimą dėl nustatomo termino, turi atsižvelgti ne tik į tai, kas protinga ieškovui, bet ir į tai, kas protinga atsakovo, kurio teisinę padėtį turi būti galima nustatyti aiškiai ir nedviprasmiškai, atsižvelgiant į ieškinio pareiškimo ir pranešimo apie jį terminus, požiūriu (prekių ženklų bylų, kaip antai nagrinėjamoji, atveju – ir kitos procedūros VRDT šalies požiūriu).

vienodas Procedūros reglamento ir Praktinių nurodymų aiškinimas yra įmanomas, nes pastaruosiuose numatyti trūkumų pašalinimo atvejai neapsiriboja laikotarpiu iki ieškinio pareiškimo termino pabaigos. Tačiau jei du aktai prieštarautų vienas kitam, turėtų būti taikoma Procedūros reglamento nuostata. Vis dėlto, mano manymu, net ir tuo atveju, jei Praktinių nurodymų nuostatos numatytų daugiau, nei leidžia statutas arba Procedūros reglamentas, šalys turi teisę tikėtis, kad Bendrasis Teismas laikysis nurodymų, kuriuos pats parengė *a fortiori*, kai Bendrasis Teismas *ex officio* ir neišklausydamas šalių nusprendžia dėl ieškinio nepriimtinumo.

54. Galiausiai VRDT teigia, kad trūkumų pašalinimo atvejai, numatyti Praktinių nurodymų 55–59 punktuose, susiję ne su ieškinio priimtinumu, bet tik su jo įteikimu atsakovui.

55. Šiam argumentui, mano manymu, negali būti pritarta. Iš tiesų, kiekviename iš nagrinėjamų Praktinių nurodymų punktų nustatyta, ar įteikimas turi būti atidėtas. Todėl tikėtina, kad kai kurie iš išvardytų trūkumų, pavyzdžiui, 57 punkto c papunktyje numatytos punktų numeracijos nebuvimas, jei jie nebuvo pašalinti, negali nulemti nepriimtinumo. Kiti trūkumai, tarp jų 57 punkto b papunktyje numatytas advokato ar atstovo parašo originalo ieškinio pabaigoje nebuvimas, kuris nagrinėjamas šioje byloje, atvirkščiai, neišvengiamai reiškia ieškinio nepriimtinumą, jei šie trūkumai nebuvo pašalinti. Todėl negalima tvirtinti, kad Praktinių nurodymų 57 punkte numatyti trūkumų pašalinimo atvejai turi įtakos tik ieškinio įteikimui ir nėra susiję su jo priimtinumu.

56. Be to, man atrodo, kad skundžiamos nutarties 28 punkte esantis teiginys, kad pagal 57 punkto o papunktį leidžiama „Bendrajam Teismui atidėti ieškinio priimtinumo reikalavimų, numatytų Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, vertinimą“, šiuo požiūriu nesvarbus. Iš tiesų, kiekvieną kartą, kai abejojama dėl ieškinio priimtinumo reikalavimų, Bendrojo Teismo vertinimas neišvengiamai atidedamas atsižvelgiant į datą, kuri svarbi vertinimui, ir tam nereikia tiesioginės nuostatos.

57. Todėl, mano nuomone, trečiasis apeliacinio skundo pagrindas pagrįstas.

Dėl šeštojo pagrindo: proporcingumo ir teisėtų lūkesčių principų pažeidimas

58. Apeliantė teigia, kad Bendrasis Teismas, pripažindamas ieškinį nepriimtinu, nors aštuoni ieškinio egzemplioriai su advokato parašu telefaksu arba paštu buvo gauti laiku, pažeidė proporcingumo ir teisėtų lūkesčių principus. Ir Nurodymuose Teismo kanclerriui (7 straipsnis), ir Praktiniuose nurodymuose (57 punkto b papunktis) numatyta, jog ieškinio trūkumai gali būti pašalinti, kad jame galėtų atsirasti advokato parašo originalas.

59. VRDT pabrėžia, kad teisės į veiksmingą teisminę gynybą nepažeidžia griežtas proceso terminų ir kitų esminių procedūros reikalavimų taikymas. Nepriimtinumas dėl pavėluoto ieškinio pateikimo neprieštarauja minėtai teisei ir nėra neproporcingas. Remiantis Praktinių nurodymų 57 punkto b papunkčiu, negali būti grindžiami teisėti lūkesčiai, susiję su ieškinio be parašo originalo trūkumų pašalinimu, ir jokiu būdu negalima nesilaikyti Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje numatyto aiškaus reikalavimo.

Teisėtų lūkesčių apsauga

60. Pirmiausia dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo priminsiu, kad teisė pasiremti šiuo principu taikoma kiekvienam asmeniui, kurio padėtis tokia, jog galima manyti, kad Sąjungos institucija sukėlė jam pagristų lūkesčių, grindžiamų tos institucijos suteiktomis tiksliomis garantijomis. Tačiau niekas negali remtis šio principo pažeidimu, jei tokių garantijų nėra [18].

61. Ar nagrinėjamu atveju galima teigti, kad egzistavo Bendrojo Teismo (arba jo kanceliarijos) suteiktos konkrečios garantijos, galinčios pagrįsti apeliantės lūkesčius, kad jos ieškinio trūkumai gali būti pašalinti?

62. Iš tiesų, apeliantė netvirtina, kad ji šiuo klausimu gavo aiškią garantiją. Vis dėlto, pirma, įvairių minėtų Nurodymų Teismo kancleriui (be kita ko, jų 7 straipsnio) ir Praktinių nurodymų (be kita ko, jų 57 punkto) nuostatų egzistavimas leido manyti, kad buvo galima pasinaudoti galimybe pašalinti trūkumus, kuria remiamasi nagrinėjamu atveju. Šiuo požiūriu kiekvienam ieškovui apskritai turėtų būti leista turėti lūkesčių, kad Bendrasis Teismas laikysis taisyklių, kurias pats nustatė. Kita vertus, iš skundžiamos nutarties, taip pat iš 2010 m. vasario 3 d. laiško matyti, kad

18 — Žr. 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Graikija prieš Komisiją* (C-321/09 P, 45 punktas ir nurodyta teismo praktika).

2010 m. vasario 2 d., t. y. kitą dieną po Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje numatyto dešimties dienų termino pabaigos, Teismo kanceliarija „paprašė [apeliantės] atsiųsti pasirašytą ieškinio originalą“ [19]. Taigi atsižvelgiant į minėtas nuostatas toks prašymas galėjo būti aiškinamas tik kaip tiksli garantija (nors ir netiesioginė), kad egzistuoja galimybė pašalinti ieškinio trūkumus, jei bus gautas pasirašytas originalas. Iš tiesų, kadangi Teismo kanceliarija neturėjo minėto originalo ir ieškinio pareiškimo terminas bei dešimties dienų terminas buvo pasibaigę, jo pateikimas galėjo būti reikalingas tik trūkumams pašalinti. Apeliantė, gavusi tokį prašymą iš Teismo kanceliarijos ir žinodama, kad ieškinio pareiškimo terminas ir dešimties dienų terminas buvo pasibaigę, galėjo padaryti išvadą tik dėl galimybės pašalinti trūkumus, nes jei Teismo kanceliarija tuo metu nebūtų turėjusi originalo, nebūtų prasmės prašyti jo vėlesnio pateikimo siekiant paprasčiausio patvirtinimo.

63. Atsižvelgiant į tai, kad egzistavo ši tiksli, nors ir netiesioginė, Teismo kanceliarijos suteikta garantija, ir į Bendrojo Teismo parengtų Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnį bei Praktinių nurodymų 57 punktą, kuriais remiantis galima daryti prielaidą, kad Bendrasis Teismas jų laikysis, apeliantė, mano manymu, galėjo turėti teisėtų lūkesčių, kad Bendrasis Teismas iš karto neatmes galimybės, jog ieškinio pateikimas gali būti ištaisytas pateikus originalą vykdant Teismo kanceliarijos prašymą, net ir nesant apeliantės ar jos advokato atleistinos klaidos, nes jokia sąlyga, susijusi su tokios klaidos buvimu, nebuvo nustatyta minėtose nuostatose ir nebuvo nurodyta Teismo kanceliarijos.

64. Tačiau skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas savo sprendimą dėl nepriimtinumo pagrindė teiginiais, kad, viena vertus, vertinant ieškinio pareiškimo terminų laikymąsi turi būti atsižvelgta tik į pasirašyto ieškinio originalo pateikimo datą, t. y. 2010 m. vasario 5 d., kita vertus, pasirašyto ieškinio originalo nepateikimas per Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje numatytą dešimties dienų terminą nėra numatytas tarp Praktinių nurodymų 55–59 punktuose numatytų trūkumų pašalinimo atvejų [20]. Galiausiai jis tik išnagrinėjo ir atmetė apeliantės advokato argumentus, pateiktus jo 2010 m. vasario 12 d. laiške Teismo kanceliarijai, kuriame remiamasi atleistina klaida.

19 — Skundžiamos nutarties 4 punktas. Prašymo data nenurodyta minėtoje nutartyje, bet ji matyti iš 2010 m. vasario 3 d. laiško (žr. šios išvados 20 punktą), kurio teisingumas šiuo požiūriu neatrodo ginčijamas. Tačiau, net ir darant prielaidą, kad Teismo kanceliarija paprašė atsiųsti originalą tą pačią dieną, kai gavo septynis egzempliorius, t. y. 2010 m. vasario 1 d., paskutinę dešimties dienų termino originalui išsiųsti dieną, nėra akivaizdu, kad Teismo kanceliarija tikėjosi prieš pasibaigiant minėtam terminui vidurnaktį Liuksemburge gauti dokumentą, kurį dar turėjo advokatas Paryžiuje.

20 — Skundžiamos nutarties atitinkamai 17 ir 28 punktai.

65. Šiuo požiūriu teiginys, kad pasirašyto ieškinio originalo nepateikimas laiku nėra numatytas tarp Praktinių nurodymų 55–59 punktuose numatytų trūkumų pašalinimo atvejų, man atrodo klaidingas, nes tarp šių atvejų 57 punkto b papunktyje numatytas advokato parašo originalo ieškinio pabaigoje nebuvimas.

66. Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas visiškai neatsižvelgė į galimybę pašalinti trūkumą paprasčiausiai pateikiant pasirašytą originalą vykdant Teismo kanceliarijos prašymą, o tai – galimybė, dėl kurios apeliantė galėjo turėti teisėtų lūkesčių, bet tik apsvarstė, ar konstatuotas nepriimtinumas galėjo būti atmestas atsižvelgiant į atleistinos klaidos egzistavimą. Taigi, mano manymu, taip Bendrasis Teismas apeliantės atžvilgiu pažeidė teisėtų lūkesčių apsaugos principą.

Proporcingumo principas

67. Kalbant apie proporcingumo principą, reikia patikrinti, ar Bendrasis Teismas taikydamas procesines nuostatas skundžiamoje nutartyje galėjo pasiekti numatytą tikslą ir neviršijo to, kas reikalinga jam pasiekti.

68. Kaip pažymėjo Bendrasis Teismas savo nutartyje, siekiamas tikslas yra užtikrinti teisinių situacijų aiškumą ir saugumą ir išvengti bet kokios diskriminacijos ar savivalės vykdant teisingumą. Taigi griežtas ieškinio pareiškimo terminų taikymas ir reikalavimas pateikti ieškinį su tinkamai įgalioto asmens parašo originalu leidžia (be kita ko) Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, kurių aktai gali būti ginčijami, patikrinti, ar praėjus atitinkamam terminui dėl šio akto nebuvo gautas joks priimtinas skundas.

69. Tačiau potencialios atsakovės interesas tiksliai sužinoti jos akto skundžiamą arba neskundžiamą padėtį turi būti suderintas su kiekvieno asmens, manančio, kad jis nukentėjo dėl akto, interesu turėti galimybę jį ginčyti tinkamomis sąlygomis. Taigi teisinio aiškumo ir saugumo požiūriu siekiamas tikslas yra dvejopas. Siekiama ne tik apsaugoti atsakovą nuo pavėluoto ieškinio ar ieškinio, kurio autentiškumas nepatvirtintas, bet taip užtikrinti ieškovo teisę į veiksmingą teisinę gynybą. Bet kuri nuostata ar aktas, kuriuo būtų sutrikdyta esminė pusiausvyra tarp dviejų tikslo dalių, pernelyg palankiai vertinant vieną ir atitinkamai sumenkinant kitą, mano manymu, nesuderinamas su proporcingumo principu.

70. Nagrinėjamu atveju netvirtinama, kad nagrinėjami terminai ar ieškinio autentiškumo reikalavimas sudaro kliūčių apeliantės galimybei pareikšti ieškinį dėl priimto

sprendimo. Tačiau Bendrasis Teismas, pripažindamas ieškinį nepriimtinu, nes dėl apeliantės klaidos netenkinami nustatyti ieškinių reikalavimai, atėmė šią galimybę. Kadangi, kaip nurodžiau pirma, manau, kad taikytinose nuostatose nebuvo reikalavimo pripažinti nepriimtinumą, reikia išnagrinėti, ar Bendrojo Teismo sprendimas nebuvo pernelyg palankus VRDT apsaugai sumenkinant apeliantės teisę į veiksmingą teisinę gynybą.

71. Man atrodo, lyginant nagrinėjamus interesus skundžiamoje nutartyje iš tiesų VRDT interesai buvo vertinami pernelyg palankiai.

72. Pirma, svarbi data nusprendžiant, ar pateiktas ieškinys priimtinas kaip tenkinantis nustatytus reikalavimus, priklauso nuo kelių veiksnių, tarp kurių, be kita ko, data, kai ieškovas galėjo sužinoti apie skundžiamą aktą, išankstinio prašymo dėl teisinės pagalbos buvimas arba nebuvimas [21], ieškinio pateikimas arba nepateikimas „Bendrojo Teismo turima technine ryšio priemone“ ir galimybės pašalinti trūkumus pasibaigus ieškinio pateikimo terminui (iš kurių bent jau statuto 21 straipsnio antroje pastraipoje numatyta priemonė yra neginčijama). Be to, praktiškai ieškinys, priimtinas kaip tenkinantis nustatytus reikalavimus, jokiu būdu negali būti įteiktas atsakovui jo įregistravimo Teismo kanceliarijoje dieną. Taigi potencialus atsakovas negali būti įsitikinęs, kad jo aktas nebus ginčijamas, nepatikrinęs (bent jau) visų šių veiksnių. Vadinasi, data, kai jis galės tuo įsitikinti, gali būti (gerokai) vėlesnė nei ieškinio pareiškimo termino pabaigos data, ir siekiant įsitikinti jam gali tekti kreiptis į Teismo kanceliariją.

73. Kita vertus, Teismo kanclerio galimybė nustatyti (protingą) terminą pašalinti ieškinio, kuris neatitinka kai kurių formalių priimtinumo taisyklių, trūkumus iš esmės sumažina pavojų, kad atsakovui gali būti pratęstas netikrumo laikotarpis tik dėl to, kad ieškovas nevykdo pareigų.

74. Atsižvelgdama į šiuos argumentus ir į nagrinėjamo atvejo faktines aplinkybes (ieškinio pateikimas prieš ieškinio pareiškimo termino pabaigą telefaksu, kai neginčijama, kad tai buvo tiksli originalo kopija; pateikimas septynių ieškinio egzempliorių, dėl kurių neginčijama, kad tai tikslios originalo kopijos, per Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje numatytą dešimties dienų terminą ir originalo pateikimas keturiomis dienomis vėliau,

21 — Procedūros reglamento 96 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad: „Teisinės pagalbos prašymo pateikimas sustabdo ieškinio pareiškimo terminą iki pranešimo apie nutartį, kurioje priimamas sprendimas dėl šio prašymo, dienos arba <...> pranešimo apie nutartį, kuria paskiriamas advokatas atstovauti suinteresuotam asmeniui, dienos.“

kai nedelsiant vykdomas Teismo kanceliarijos prašymas pasibaigus minėtam terminui), manau, kad Bendrasis Teismas atmesdamas bet kokią galimybę pašalinti trūkumus remiantis nuostatomis, kurias jis pats nustatė, pažeidė proporcingumo principą.

75. Todėl, mano nuomone, šeštasis apeliacinio skundo pagrindas pagrįstas.

Tarpinė pastaba

76. Iš mano pateiktos trečiojo ir šeštojo pagrindų analizės aišku, kad manau, jog apeliacinis skundas turi būti patenkintas. Kadangi šiuo etapu aiškiai negali būti priimtas sprendimas, bylą reikėtų grąžinti Bendrajam Teismui.

77. Jei vis dėlto Teisingumo Teismas dėl šių dviejų pagrindų nuspręstų kitaip, nemanau, kad jis galėtų patenkinti apeliacinį skundą remdamasis likusiais pagrindais dėl priežasčių, kurias glaustai nurodysiu vėliau.

Dėl pirmojo pagrindo: Procedūros reglamento 111 straipsnio pažeidimas

78. Apeliantė teigia, kad pažeidžiant Procedūros reglamento 111 straipsnį nesusipažinta su generalinio advokato nuomone.

79. Iš tiesų, minėtame straipsnyje, kuriuo paremta skundžiama nutartis, numatyta, kad turi būti išklausytas generalinis advokatas. Tačiau Procedūros reglamento 2 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad su generaliniais advokatais susijusios nuorodos „taikomos tik tais atvejais, kai vienas teisėjų yra paskirtas generaliniu advokatu“. Tačiau nagrinėjamu atveju nė vienas teisėjas nebuvo paskirtas generaliniu advokatu procese Bendrajame Teisme. Todėl pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip neveiksmingą.

Dėl antrojo pagrindo: Procedūros reglamento 43 straipsnio pažeidimas

80. Apeliantė kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis neteisingai išaiškino Procedūros reglamento 43 straipsnį nuspręsdamas, jog ieškinys buvo pateiktas praleidus terminą. Ji pabrėžia, kad nagrinėjamo atvejo aplinkybės skiriasi nuo aplinkybių, dėl kurių buvo priimta skundžiamos nutarties 17 punkte nurodyta Nutartis *PubliCare Marketing Communications prieš*

VRDT[22]. Toje byloje ieškinys buvo išsiųstas telefaksu, o ieškinio originalas gautas pavėluotai, nes pašto siunta nebuvo visiškai apmokėta. Nagrinėjamu atveju Teismo kanceliarija gavo septynis advokato pasirašytus ieškinio egzempliorius vasario 1 d., t. y. prieš pasibaigiant taikomam terminui. Svarbus klausimas susijęs su ieškinio originalo nustatymu. Tačiau 43 straipsnyje nėra jokių ieškinio pasirašymo taisyklių (spalva, rašiklio rūšis ir t. t.). „Drėgnos kempinės metodas“ ginčytinas, nes kai kurios rašalo rūšys nesilieja. Skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas, nenurodęs būdo, kaip jis atskyrė originalą nuo kopijos, nustatė papildomus reikalavimus, kurie nenumatyti Procedūros reglamento 43 straipsnyje.

81. VRDT teigia, kad šis pagrindas akivaizdžiai nepagrįstas. Pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalį reikalaujama advokato parašo[23]. Nurodymų Teismo kancleriui 7 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Teismo kancleris priima tik tuos dokumentus, kuriuose yra „advokato <...> parašo originalas“. Būdas, kaip Teismo kancleris atskiria originalą nuo kopijos, neturi reikšmės, nes apeliantė neginčija, kad 2010 m. vasario 1 d. pateikti dokumentai nebuvo originalai. Taigi nėra remiamasi tuo, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktus. Klausimas, ar vasario 5 d. Teismo kanceliarijai pateiktas dokumentas iš tiesų buvo originalas, nėra svarbus. Net jei tai būtų buvęs originalas, jis būtų pateiktas praleidus terminą. Kitu atveju ieškinys būtų nepriimtinas pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalį.

82. Panašu, kad šiuo pagrindu apeliantė ypač kritikuoja tai, kad Teismo kanceliarija panaudojo „drėgnos kempinės metodą“ ir kad Bendrasis Teismas pritarė šiam metodui, o dėl to taikytinos nuostatos buvo papildytos teisės aktuose nenumatytais reikalavimais, susijusiais su būdu, kaip tinkamai įgaliotas asmuo turi pasirašyti ant procesinio dokumento.

83. Negaliu pritarti šiam argumentavimui, nors kai kurie iš šiuo pagrindu pateikiamų argumentų gali būti svarbūs nagrinėjant kitus pagrindus.

84. Parašo reikalavimas tam tikruose dokumentuose (originaluose), o ne kituose (kopijose), neišvengiamai reiškia, jog užtikrinama galimybė atskirti originalą nuo kopijos. Atvirkščiai, nei, atrodo, teigia apeliantė, skundžiamoje nutartyje nėra jokio su tuo susijusio tikslaus reikalavimo. Nors galinčio išsilieti ir (arba) kitos spalvos nei kopija rašalo

22 — 2008 m. balandžio 28 d. nutartis (T-358/07).

23 — 2000 m. vasario 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *FTA ir kt. prieš Tarybą* (T-37/98, Rink. p. II-373).

naudojimas gali būti tarp būdų, leidžiančių užtikrinti, kad atskyrimas būtų įmanomas, nutartyje nedraudžiama to įrodyti kitomis priemonėmis.

85. Kad ir kaip būtų, visiškai neginčijama, kad nagrinėjamu atveju Teismo kanceliarijos panaudotas metodas, nors ir mėgėjiškas, iš tiesų leido nustatyti, kuris iš Teismo kanceliarijos turėtų aštuonių ieškinio egzempliorių yra originalas.

86. Todėl, mano nuomone, antrasis apeliacinio skundo pagrindas nepagrįstas.

Dėl ketvirtojo ir penktojo pagrindų: atleistina klaida arba aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti

87. Pirma, apeliantė remiasi atleistina klaida. Kadangi reikalaujamas kopijų skaičius (iš viso 2 651 puslapis) buvo didelis, advokatas kreipėsi į išorės paslaugų teikėją. Šiuo požiūriu jis elgėsi rūpestingai. Paslaugų teikėjas pamiršo į siuntą Bendrajam Teismui įdėti vieną dokumentą, o šią klaidą advokatui pavyko laiku ištaisyti. Apeliantė teigia, kad ji veikė sąžiningai. Visi Teismo kanceliarijai pateikti dokumentai buvo pasirašyti ir pateikti per nustatytą terminą. Kita vertus, apeliantė teigia, kad originalo ir kopijų supainiojimas įvyko dėl neįprastų, nuo jos nepriklausiusių aplinkybių, t. y. dėl to, kad paslaugų teikėjas supainiojo originalą ir kopijas ir tas pats paslaugų teikėjas perdavė ne visą priedą. Apeliantė ėmėsi visų priemonių šioms problemoms išspręsti ir visą laiką elgėsi sąžiningai, būdama įsitikinusi, kad Teismo kanceliarija jau turi originalą.

88. VRDT mano, kad atleistinos klaidos sąvoka susijusi tik su ypatingomis aplinkybėmis, kai, be kita ko, atitinkama institucija elgėsi taip, kad vien jos veiksmai arba daugiausia šie veiksmai galėjo sukelti teisės subjekto pagrįstą susipainiojimą. Tačiau originalo atskyrimas nuo kopijos turi didelę reikšmę. Apeliantė privalėjo aiškiai atskirti originalą nuo kopijų, pavyzdžiui, originalą pasirašydama mėlyno rašalo raišikliu. Jei ji būtų veikusi greičiau, būtų buvęs įmanomas trūkumų pašalinimas per terminą ieškiniui pareikšti. Be to, VRDT teigia, kad už originalo ir kopijų supainiojimą atsako apeliantė.

89. Dėl šių dviejų pagrindų sutinku su VRDT. Už Teismo kanceliarijai pateiktinų procesinių dokumentų parengimą, peržiūrėjimą ir patikrinimą visiškai atsako atitinkamos šalies atstovas, kurį ši šalis kontroliuoja ir kuriai jis atsakingas. Žinoma, gali būti ypatingų aplinkybių ir (arba) aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, dėl kurių galimas visiškai atleistinas suklydimas. Tačiau nagrinėjamu atveju nei tai, ką nustatė Bendrasis Teismas, nei tai, ką teigė apeliantė, neleidžia daryti jokios kitos išvados nei susijusi su apeliantės

ar jos advokato rūpestingumo stoka, greičiausiai, nesuplanavus veiksmų per griežtą ieškinio pareiškimo terminą. Iš Procedūros reglamento aišku, kad Teismo kanceliarijai turi būti pateiktas ieškinio originalas, todėl kiekvienas ieškovas yra informuotas apie būtinybę identifikuoti šį originalą. Priemonės, kurių imamasi tuo tikslu, visiškai priklauso nuo ieškovo rūpestingumo. Nėra reikalaujama jokių ypatingų veiksmų, tačiau originalo ir kopijų atskyrimas naudojant parašo rašalo spalvą ar bet kokiu kitu tinkamu būdu galėtų būti naudingas.

90. Todėl nemanau, kad pagrindai, susiję su atleistinos klaidos ar aplinkybių, kurios negalėjo būti numatytos, egzistavimu, gali būti patenkinti.

Galutinės pastabos

91. Kadangi Europos Sąjungos Tarybai trys Europos Sąjungos Teisingumo Teismo instancijos pasiūlė pritarti, kad į tris atitinkamus procedūros reglamentus būtų įtraukta *e-curia* sistema, skirta procesiniams dokumentams pateikti ir įteikti elektroniniu būdu, patvirtinant jų autentiškumą patvirtintu elektroniniu parašu, ir taip pateikti dokumentai galės būti laikomi originalais, šis apeliacinis skundas susijęs su sistema, kuri nustatytu laiku turi išnykti.

92. Nors sprendimas šioje byloje gali turėti tiesioginės įtakos tik mažėjančiam būsimų bylų kiekiui, mano manymu, svarbu, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą dėl atvejo, kai dėl klaidos laiku pateiktas dokumentas yra tiksli kopija originalo, kuris turėjo būti vietoj jos pateiktas, tačiau kuris buvo nedelsiant pateiktas paprašius Teismo kanceliarijai, ir kai ieškovas galėjo manyti, kad, atsižvelgiant į šį prašymą ir paties Bendrojo Teismo nustatytas taisykles, Teismas jam suteikė trumpą terminą trūkumams pašalinti.

Dėl išlaidų

93. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Tačiau pagal to paties straipsnio 3 dalį, jeigu susiklosto ypatingos aplinkybės, Teisingumo Teismas gali nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo išlaidas.

94. Nors nagrinėjamu atveju manau, kad VRDT reikalavimai turi būti atmesti, mano nuomone, remiantis ypatingomis šio apeliacinio skundo aplinkybėmis negalima priteisti iš jos apeliantės išlaidų. Iš tiesų, VRDT niekaip neprisidėjo prie Bendrojo Teismo sprendimo atmesti ieškinį kaip akivaizdžiai nepriimtiną ir dėl jos dalyvavimo apeliaciniame procese neatsirado jokių išlaidų apeliantei, kuri, kai buvo pateiktas VRDT atsiliepimas, neprašė ir jai nebuvo leista nei pateikti dubliko, nei būti išklausytai per teismo posėdį.

95. Šiomis aplinkybėmis, manau, teisinga nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo su apeliaciniu procesu susijusias išlaidas.

Išvada

96. Atsižvelgdama į visus pateiktus svarstymus, laikausi nuomonės, jog Teisingumo Teismas turėtų:

— panaikinti 2010 m. birželio 18 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *Bell & Ross prieš VRDT* (T-51/10),

— grąžinti bylą Bendrajam Teismui,

— nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo su apeliaciniu procesu susijusias išlaidas.